

Zimovanie

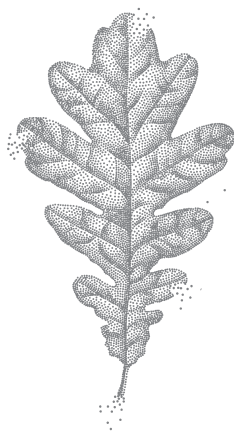
AKO NÁJST' SILU
A ÚTOČISKO
V ŤAŽKÝCH
ČASOCH

Katherine
May

IKAR

Katherine May

Zimovanie

Preložila Sára Moyzesová

IKAR

Zimovanie

Zimovanie

AKO NÁJSTĽ SILU A ÚTOČISKO
V ŤAŽKÝCH ČASOCH

Katherine May

***i*KAR**

Copyright © 2020 by Katherine May

Táto kniha sú memoáre. Ide o skutočný príbeh založený na autorkiných spomienkach, ktoré súvisia s rozličnými udalosťami v jej živote. Pre účely písania bolo nevyhnutné v niektorých prípadoch dotvoriť dialógy, ktoré sú výsledkom autorkiných reminiscencií rozhovorov, ktoré sa skutočne stali.

Všetkým, ktorí zimujú.

Obsah

PROLÓG

September

Babie leto 13

Október

Príprava 29

Horúca voda 47

Duchárske príbehy 65

November

Metamorfóza 77

Zimný spánok 87

December

Svetlo 105

Uprostred zimy 115

Zjavenie 131

Január

V tme 151

Hlad 167

Február

Sneh 179

Studená voda 193

Marec

Prežitie 215

Pieseň 233

EPILÓG

Koniec marca

Ľady sa roztápajú 255

V krajine zaliatej roztápajúcim sa snehom
prešibané vrany v hniezdach za stromom
sledujú z brestov drobné kvietky v tráve,
čo nevidíme, zima je už v diaľave.

EDWARD THOMAS, „LADY SA ROZTÁPAJÚ“

PROLÓG

September

Babie leto

Niekedy sa zima začne slnkom. Moja zima začala počas horúceho septembrového dňa týždeň predtým, než som oslávila štyridsiate narodeniny.

Bola som s priateľmi na pláži Folkestone, ktorá voľne prechádza do Lamanšského zálivu, akoby ňaťahovala ruky smerom k Francúzsku. Začínalo sa obdobie niekoľkých týždňov večierkov a spoločných drinkov a ja som dúfala, že sa mi podarí vyhnúť sa divokému žúru, aby som sa mohla pozrieť do budúcnosti jasnými očami. Keď sa teraz dívam na fotografie z onoho osudného dňa, zdajú sa mi absurdné. S pocitom nadobudnutej sebaistoty som pozorovala, ako sa mesto kúpe v teple babieho leta. Starodávna práčovňa, okolo ktorej sme prešli po ceste. Pastelové plážové domčeky, ktoré sa vynárali na pobreží.

Naše deti, ktoré veselo skackali na pláži zaliatej tyrkysovou morskou vodou. Kalíšok zmrzliny, ktorú som zjedla, kým sa hrali.

Nemám žiadne fotografie svojho manžela, H. Nie je to prekvapujúce, lebo najčastejšie aj tak fotím nášho syna Berta a more. Neexistuje však žiadny fotografický záznam z toho popoludnia a jediná fotka z tých dní bola zachytená až o dva dni neskôr, keď sa H na nemocničnej posteli pokúšal vyčarovať úsmev do fotoaparátu.

Už keď sme boli na pláži, H vravel, že sa necíti dobre. Nepripisovali sme tomu veľkú dôležitosť, lebo ak má človek v dome malé dieťa, nevyhne sa rozličným baktériám a mikróboom, ktoré vedú k neustálym nádcham, bolestiam brucha a zapálenému hrdlu. H sa nestážoval. No na obed už nevládal nič zjesť. Vyšplhali sme sa za Bertom na ihrisko na útese. H sa o chvíľu vyparil z dohľadu. Odfoťila som Berta, ako sa hrá v piesku so šnúrou z morských rias priviazanou okolo pása. Keď sa H vrátil, povedal, že bol vracat'.

„Ach, nie!“ odvetila som a snažila som sa, aby to znelo prirodzene, hoci v duchu som sa rozčuľovala, že nám kazí zábavu. Museli sme sa otočiť domov, aby si H mohol ľahnúť. Bolelo ho brucho, ale nezdalo sa, že by šlo o niečo vážne. Neponáhľala som sa, ale mimoriadne živo si pamätám šok, keď mi jeden z našich spoločných priateľov z detských čias položil ruku na rameno a povedal: „Katherine, obávam sa, že H je vážne chorý.“

„Naozaj?“ spýtala som sa. „Ozaj si to myslíš?“ Obzrela som sa za H, ktorého tvár sa skrútila do podivnej grimasy a leskla sa potom. Povedala som, že idem po auto.

Po ceste domov som si ešte stále myslela, že nejde o nič vážne a že je to len jeden z nepríjemných norovírusov. H sa uložil do postele a ja som sa snažila zamestnať Berta, keďže sme mu skrátili výlet na pláži. O niekoľko hodín neskôr ma H zavolať do spálne, kde som ho našla, ako sa oblieka. „Musím ísť do nemocnice“, povedal. Ostala som taká prekvapená, až mi bolo do smiechu.

H sa posadil na plastovú stoličku v čakárni s kanylou zapichnutou v ruke a vyzeral otrasne. Bola sobota večer. Čakáreň bola plná hráčov rugby so zlomenými prstami, opilcov s tržnými ranami na tvárach a seniorov na invalidných vozíkoch, ktorých opatrovatelia odmietali vziať naspäť domov. Nechala som Berta u susedov a sľúbila som mu, že sa o pár hodín vrátim, no už čoskoro som im posielala správy a prosila, či by u nich mohol ostať cez noc. Keď som odišla od H, bolo niečo po polnoci a on ešte stále čakal, kým ho prijmu do ambulancie.

Odišla som domov, no nemohla som zaspať. Keď som sa na druhý deň vrátila do nemocnice, zistila som, že jeho zdravotný stav sa zhoršil. H nebol schopný rozprávať a mal horúčku. Povedal, že bolesť sa cez noc vystupňovala a v čase, keď vrcholila, sa práve striedali pracovné zmeny, takže mu nikto nedal lieky na utíšenie. Potom mu prasklo slepé črevo. Cítil, kedy sa to stalo. Skríkol

v agónii, no hlavná sestra ho zahriakla, aby nerobil hluk. Muž na vedľajšej posteli, ktorý sa ho v noci zastal, sa obrátil ku mne a povedal: „Strašné, ako ho nechali len tak, chudáka.“

Nevyzeralo to, že sa chystá nejaká operácia. H sa začal obávať.

Potom som sa začala báť aj ja. Zdalo sa mi, že kým som bola mimo nemocnice, stalo sa niečo hrozné a nebezpečné. A stále som to mala na očiach: zdravotné sestry, lekári sa motali okolo, akoby sa nič nedialo, a správali sa, akoby bolo úplne bežné, že človek s bolesťami si ľahne do postele a zadrží dych, keď jeho vnútorné orgány explodujú. Zrazu ma premkol náhly a zúrivý pocit, že oňho môžem prísť. Bolo mi jasné, že vedľa seba potrebuje niekoho, kto sa zaňho postaví, tak som sa ozvala. Ignorovala som návštevne hodiny a usadila som sa priamo v nemocnici. Naháňala som hlavnú sestru, až kým mu nepomohla. Zvyčajne som v rozpakoch, keď si mám objednať pizzu, no tentoraz som sa nehanbila. Bol to boj my verzus oni, utrpenie môjho manžela voči rigidným pravidlám. No nedala som sa.

V ten večer som odišla okolo deviatej večer a telefonovala som do nemocnice každú hodinu, až kým ho nepreviezli na operačnú sálu. Bolo mi jedno, že som otravná. Nezažmúrila som oko dovtedy, kým ho nepreviezli naspäť na izbu a nepovedali, že jeho stav sa zlepšil. No aj tak som nemohla zaspať. V takýchto momentoch sa zdá,

akoby spánok predstavoval pád: Ponoríte sa do luxusnej temnoty, len aby ste sa opäť vynorili a zdá sa vám, že hľadíte do tmy, z ktorej sa snažíte vyveštiť, čo vás čaká. Ale jediné, čo na mňa doliehalo, bol strach a neznesiteľná predstava, že trpí a že by som na svete ostala bez neho.

Celý týždeň, keď som vozila syna do školy a zo školy, som bola ako na trní. Chirurg mi vysvetlil, s akou rozsiahlou infekciou môj muž zápasil. Panikárila som, keď mu teplota neklesala a saturácia nestúpala. Pomáhala som mu postaviť sa na nohy a chodiť na krátke prechádzky okolo nemocnice. Pozorovala som, keď zaspal, niekedy uprostred vety. Prezliekala som ho do čistých šiat a nosila mu hory jedla. Zároveň som sa snažila upokojiť Berta, ktorý bol nervózny z množstva hadičiek a pípajúcich prístrojov pripojených k otcovmu telu.

Uprostred tejto katastrofy som našla akýsi prázdny priestor. Trávila som hodiny dochádzaním do nemocnice a späť, sedávala som pri manželovom lôžku, kým spal, a čakávala som v bufete, keď bola vizita. Moje dni boli napäté, ale aj hluché. Ustavične som musela niekde byť, bdieť a v pozore, no boli aj okamihy, keď som si pripadala zbytočná. Veľa času som trávila obzeraním sa okolo seba a premýšľaním, čo mám robiť. Moja myseľ sa pokúšala spracovať množstvo informácií a zážitkov, aby ich mohla zasadiť do kontextu.

Popri tom všetkom, čím som v tom čase prechádzala, sa mi zrazu zdalo, že sa nedokážem vyhnúť katastrofe.

Zúrivý hurikán mi plienil život a toto bola ďalšia epizóda. Len pred týždňom som podala výpoveď na univerzite, kde som pracovala ako učiteľka, a dúfala som, že sa mi podarí začať žiť pokojnejší život bez ustavičného stresu v škole. A zrazu som sa na začiatku nového semestra musela postarať o manžela. Bolo mi jasné, že testujem trepezlivosť všetkých okolo, no nedalo sa nič urobiť.

Okrem toho som po šiestich rokoch odmlky práve vydala novú knihu a číhal na mňa ďalší termín. Syn sa po dlhých prázdninách vrátil do školských lavíc a mňa premkýnali obavy, či zvládneme prvý ročník bez problémov. Nachádzala som sa uprostred veľkej zmeny a na jej začiatku som si musela potykať so smrteľnosťou, ktorá na moje dvere nezaklopala jemne a dôstojne, ale vtrhla ako víchor.

Na tridsiate narodeniny som sa náhodou ocitla na kare. Dohodla som sa s kamoškou, že sa stretneme v bare, no keď som dorazila, zistila som, že sa tam práve odohráva írsky kar v uzavretej spoločnosti. Celá miestnosť bola vyzdobená dočierna a v kúte hralo komorné zoskupenie – dve mladé ženy hrali na husle a zároveň spievali írske ľudové piesne. Jasné, že som sa mala otočiť na opätku a odkráčať von, no bála som sa, že ma kamoška nenájde, a navyše vonku lialo ako z krhly. Preto som sa potichu postavila do kúta a dúfala som, že si ma nikto nevšimne. Neviem, čo som si myslela, lebo každý rozumný človek by napísal esemesku. No ostala som v presvedčení, aké

mám šťastie – akoby išlo o posledné zbohom rokom, ktoré začínali dvojkou.

Situácia sa však zhoršila, keď dorazila kamoška, lebo sa neuveriteľne podobala na jednu z huslistiek, ktoré boli niekde v zákulisí. Nezdalo sa to len mne – pomýľila si ju aj rodina zosnulého. Objímali moju priateľku, podávali jej ruku a s úsmevom jej navrhovali, aby ešte ostala na pohárik, tak súhlasila. Nemala ani poňatia, o čo ide, no dokázala s nimi hodnú chvíľu skromne konverzovať o svojom hudobnom talente, čo bola, samozrejme, lož, len sa tak prášilo. Íri sú skrátka vrúcní a pohostinní ľudia. Podarilo sa nám dostať von až po chvíli, aj to len preto, že sme sa ponáhľali do divadla.

Celá táto epizóda mala nádych shakespearovskej frašky, ktorá sa odohrala iba pre moje oči. S odstupom času ju považujem za úľavu. Na sklonku štyridsiatich rokov som sa totiž ocitla v nemocnici s chorým H a musela som zrušiť narodeninovú oslavu. Okolo desiatej večer ma Bert zavolať do detskej izby a ovracal ma. Celú noc sme takmer nezažmúrili oko, no bolo mi to jedno, lebo na spánok som v ten večer úplne rezignovala. Cítila som, že prichádza zmena.

V spleti každodenných povinností existujú medzery, ktoré sa občas otvoria a dovoľia človeku nahliadnuť do večnosti. Večnosť je miesto, v ktorom sa žije iným tempom, na rozdiel od miesta tu a teraz, kde sa každý ponáhľa. Večnosť je miesto, kde žijú duchovia, ukrytí pred

zrakom sveta, ktorých možno zahliadnuť len výnimočne. Večnosť je miesto, ktoré vás na chvíľu zdrží. Možno som sa pohybovala na hranici života a večnosti, cez ktorú som zrazu prepadla, ľahko a potichu ako zrníčko prachu. Prekvapil ma však pocit, že sa tu cítim ako doma.

Začala sa zima.

Každý z času na čas potrebuje zimovať, niektorí aj viackrát.

Zimovanie je čas chladu; obdobie, keď všetko leží ladom a vy sa cítite odstrihnutí od sveta, odmietnutí, odstavení na vedľajšiu koľaj, zabrzdení alebo obsadení do roly outsidera. Možno k tomu dôjde v dôsledku dlhej choroby alebo významnej životnej udalosti, ako napríklad narodenie dieťaťa alebo úmrtie v rodine, no možno zimujete v dôsledku poníženia alebo zlyhania. Možno ste práve v prechodnej fáze medzi dvomi životnými obdobiami. Niekedy sa zimovanie len potichu zakráda do vášho života a signalizuje postupné odumieranie vzťahu či pozvoľný nárast potreby starostlivosti o starnúcich rodičov alebo stratu sebadôvery. Inokedy príde obdobie zimovania náhle, ako keď zistíte, že vaše pracovné zručnosti sú absolútne zastarané, alebo keď firma, kde pracujete, zrazu zbankrotuje, prípadne, keď vám partner povie, že sa zamiloval do niekoho iného. No vždy, keď príde